

22. juni 2020

Rise Skov og Skindbjerglund – positionsrapport for DOF Nordjylland

Vilde heste græsse på Molslaboratoriets arealer. Foto: Rune Engelbreth Larsen

Overordnet vision

DOF Nordjylland anbefaler, at Rise Skov og Skindbjerglund i fremtiden forvaltes som et sammenhængende naturområde. Det overordnede mål er at udvikle et artsrigt og dynamisk

DOF Nordjyllands Sekretariat
DK-9000 Aalborg

Børge Søndergård (sekretær)
E: nordjylland@dof.dk
W: www.dofnord.dk
T: +45 2022 1752

mosaiklandskab, hvor der er fokus på at give plads til fri naturudvikling, drevet af naturlige processer. Dette indebærer bl.a. følgende:

- Der arbejdes med en "open-ended" forvaltning, hvor målet er dynamik og frie processer, ikke fastlåste landskabs- og naturtyper
- På sigt skal udviklingen i området styres af naturlige processer som storme, erosion, oversvømmelser og påvirkninger fra store planteædere i naturlige tætheder
- Forud for overgangen til fri dynamik kan der i en periode på tre år ske indledende naturgenopretning i området
- Området friholdes i fremtiden for enhver form for produktion, herunder af træ, kød, honning mv.
- Offentlighedens adgang skal ske i form af fri fladefærdsel. Cykling og jagt skal ikke være tilladt, mens ridning er tilladt i det omfang, at det ikke kolliderer med den frie dynamik
- Området har stort potentiale til at bidrage med værdifuld evidens, hvorfor der, i samarbejde med universiteter, opstilles et overvågningsprogram

Konkrete anbefalinger

DOF Nordjylland har følgende konkrete anbefalinger til området

Naturlig græsning med flere arter af planteædere

For at fastholde og udvikle områdets mange naturkvaliteter er det helt afgørende, at den fremtidige græsning kommer til at efterligne den naturlige græsning på vores breddegrader mest muligt. DOF Nordjylland anbefaler derfor, at der som minimum sikres naturlig helårsgræsning uden fodring med primitive racer af heste og kreaturer, på sigt evt. suppleret med svin. Dyrene skal ejes af Naturstyrelsen og skal leve så vildt, som gældende regler og love tillader. Det betyder bl.a., at dyrene skal gå i én, samlet hegning og at antallet af dyr tilpasses områdets bærekapacitet. Det foreslås, at der indledes med et græsningstryk et stykke under bærekapaciteten, og at dette langsomt øges, indtil det er passende til områdets produktion. Herefter anbefales det, at antallet af dyr får lov at svinge en smule fra år til år, for at sikre naturlig variation i græsningstrykket, hvilket vil tilgodese et større spektrum af arter.

Såfremt der opstår akut fødemangel, f.eks. som følge af tørke eller hård vinter, kan dyrene nødfodres på en række robuste arealer med lavt naturindhold. For at fremme flora og fauna i nedbryderkæderne anbefales endvidere, at der søges om tilladelse til løbende at efterlade overskudsdyr som ådsler i landskabet. Øvrige overskydende dyr kan enten sælges, flyttes til andre arealer med et græsningsbehov eller slagtes/destrueres.

Traditionel naturpleje udfases og sker kun i større omfang som led i en indledende naturgenopretning

Målet med området er en "open-ended" forvaltning, drevet af naturlig dynamik og processer. Derfor bør traditionel naturpleje hurtigst muligt udfases. I en overgangsfase på maksimalt tre år

efter den endelige plejeplan kan der dog ske en række tiltag, når dette er beskrevet i planen og er i overensstemmelse med områdets fremtidige mål. Det kan f.eks. være følgende aktiviteter:

- Rydning af unge plantninger af eksotiske nåletræer
- Fjernelse af opvækst af ikke-hjemmehørende arter som f.eks. sitka
- Strukturhugst i unge beplantninger af hjemmehørende træer, med fokus på at fremme naturlige former og strukturer i græsningslandskaber som f.eks. brede skovbryn, skovlysninger, fritstående træer samt svækkede og døde træer. Materialet bør efterlades til naturligt henfald
- Veteranisering af enkelttræer eller grupper af træer i forbindelse med ønsket om at skabe mere lysåbne skove og fremme mængden af dødt ved

Efter de tre år kan traditionel naturpleje kun ske undtagelsesvis. Det kan f.eks. være i tilfælde af indvandring af særligt problematiske og invasive arter som f.eks. sitka, som ikke kan holdes nede ved naturligt græsning. Det kan også være i tilfælde af, at det skønnes nødvendigt som en engangspleje for at sikre særligt sjældne eller truede arter. Arter, der normalt opfattes som problemarter, men som spiller en vigtig rolle som vinterføde for planteæderne, bekæmpes ikke. Det drejer sig bl.a. om gyvel og brombær.

Friholdelse for produktion

Målet med området er en rig og mangfoldig natur med størst muligt potentiale for biodiversitet. Derfor friholdes området fremover for enhver form for produktion, der er i modstrid med ovenstående mål. Det betyder, at de store planteædere ses som en integreret del af landskabet og derfor ikke skal producere kød eller andre produkter. Ligeledes friholdes skovene for alt andet end den indledende naturplejehugst og alle effekter i forbindelse med efterfølgende nødvendige indgreb (f.eks. beskæring af særlige risikotræer, træer der er væltet ned over veje mv.) efterlades til naturligt henfald i skovbunden. Ligeledes friholdes området for honningproduktion og jagt.

Planteædere skaber et dynamisk og varieret naturlandskab. www.kneppcastle.com

Offentlighedens adgang

Med ovenstående forvaltning må området forventes at tiltrække sig en betydelig interesse fra publikum. For at give de besøgende en anderledes og spændende oplevelse anlægges der ikke yderligere veje eller stier i området. Den fremtidige færdsel skal således ske ad eksisterende veje eller som fri fladefærdsel. Der bør etableres skiltning ved indgangen til området og der udarbejdes en folder med et kort over området.

Af hensyn til områdets natur og karakter tillades cykling ikke. Ridning kan tillades i det omfang, at det ikke sker på bekostning af de store planteædere i området. Jagt skal ikke være tilladt.

Overvågning og vidensopsamling

Med ovenstående forvaltning vil Rise Skov og Skindbjerglund på sigt udvikle sig til et naturområde af høj kvalitet. For at øge vidensniveauet i dansk naturforvaltning er det derfor vigtigt, at denne udvikling dokumenteres og formidles videre til andre forvaltere. Derfor anbefales det, at der i forbindelse med plejeplanen opstillet et monitoringsprogram, i samarbejde med universiteter, der skal beskrive en baseline for området. Herefter kan programmet gentages med passende intervaller, så områdets udvikling bliver synlig og indgår i den stigende pulje af evidens inden for naturforvaltningen.

På vegne af DOF Nordjylland

Gitte Holm/Anders Horsten